

TAG

STILLING

Tag stilling

Danskerne fremhæver, at frihed, ligeværd og solidaritet med de marginaliserede er samfundsmæssige kerneværdier. Men samfundet tager ikke et aktivt ansvar for at mindske den systematiske nedbrydning af mennesker i sexindustrien. Det er uværdigt for et velfærdssamfund.

I Danmark er der næsten 6.000 kvinder i prostitution, og ca. halvdelen er fra udlandet. Der er omkring 700 bordeller på landsplan. Netværk af menneskehandlere lige fra småkriminelle til internationale mafiaorganisationer tjener millioner af kroner på handel med kvinder. Udenlandske kvinder bydes en tilværelse som sexslaver i Danmark, der er så modbydelig, at vi andre dårligt nok tåler at se det på film. Skal samfundet blive ved med at legitimere, at flere og flere kvinder ender i sexindustrien, eller skal det forbydes at købe sex?

Denne pjece bygger på faktisk viden om vilkårene i sexindustrien. Den tager afsæt i de humanistiske værdier demokrati og ligeværd, som det danske velfærdssamfund bygger på. For vi mener, at prostitutionsdebatten først og fremmest er en debat om værdier.

Vi siger det ligeud: Det skal ikke være tilladt at købe sex. Sex skal være en nydelse, ikke en ydelse. Vi mener, at et forbud mod sexkøb er et helt nødvendigt værktøj i kampen mod den ekspansive sexindustri. Vi vil have dig til at tage stilling. Hvad mener du?

- 8. marts-initiativets mediegruppe

Prostitution og værdier

Den danske prostitutionsdebat står skarpt mellem tilhængere og modstandere.

Prostitutionstilhængerne repræsenterer alt lige fra passiv accept af prostitution – ”det er ikke et problem, der vedrører mig” - til aktiv politisk kamp for at bevare mænds ret til at købe sex – ”ingen skal blande sig i andres seksualliv”.

Nogle prostitutionsmodstandere mener, at prostitution er forbundet med usædelig opførsel, at der er tale om umoralske handlinger. Andre, bl.a. 8. marts-initiativet, mener, at prostitution er seksuel udnyttelse af de mennesker, der betjener sexkøberne, altså at accept af prostitution er accept af en rå og kynisk behandling af andre. Mennesker i prostitution har en øget risiko for psykiske, fysiske og sociale skader¹. Der er derfor en stor risiko for, at sexkøbernes handlinger skader andre.

Prostitution og ligeværd

Sexkøberne er næsten udelukkende mænd, mens både kvinder, mænd, piger og drenge sælges i prostitution - langt størstedelen er dog kvinder og piger. Der er altså tale om en alvorlig kønsmæssig skævvridning,

FAKTA OM SEXKØBERE

Undersøgelser af sexkøberes handlingsmønstre viser, at de fleste sexkøbere ved, at de kvinder, de køber i prostitution, kan opleve negative følger af det². Alligevel holder de ikke op med at købe sex. Heller ikke holdningsbearbejdende kampagner om prostitution og kvindehandel har mindsket antallet af sexkøbere. Samtidigt er antallet af prostituerede i Danmark steget fra ca. 1.500 i 1991 til ca. 6.000 i dag.

14 pct. danske mænd, hvilket svarer til ca. 300.000, har købt sex en eller flere gange i livet. 83 pct. af disse lever i faste forhold, kun 17 pct. er enlige, og blot 8 pct. ser det som deres eneste mulighed for at få sex. Størstedelen, 71 pct., køber sex, fordi det er muligt³.

der gør det umuligt at forstå prostitution uden at se på forholdet mellem de to køn: Sexkøberne bruger deres seksualitet og købekraft på en måde, der potentielt kan skade dem, de køber sex af, samtidig med at prostitution opretholder en skæv magtbalance mellem kønnene. Der findes ikke et mere nedsættende ord for en kvinde på noget sprog end ordet *luder*: den seksuelt altid villige og moralsk fordærvede kvinde. Det patriarkalske kvindesyn, som prostitution repræsenterer, er dybt forankret i samfundet og rammer alle kvinder.

Den nedværdigelse, der ligger i begrebet en *luder*, kalder prostitutionstilhængerne for stigmatisering. De mener, at samfundet skal holde op med at kalde kvinder i prostitution for ofre for undertrykkelse, og påstår, at hvis man stopper med at tænke nedværdigende om kvinder i prostitution, får de et værdigt liv. Tilhængerne fremhæver, at folk må gøre med deres kroppe, hvad de vil, og at mange kvinder træffer et frit valg om at gå ind i sexindustrien - kun handlede kvinder, der ikke har sagt ja til prostitutionstilværelsen, er ofre.

Det er en blind argumentation, der ser helt bort fra det kønsmæssigt skæve magtforhold: Sexkøberne har penge, kvinderne i prostitution har brug for dem. Tilhængerne ser også bort fra, at de psykiske, fysiske og

sociale skadevirkninger ikke kommer af, hvordan samfundet tænker om kvinder i prostitution, men af de mange trusler om vold og den faktiske vold, som nogle kvinder udsættes for i sexindustrien.

Kampen for ligeværd er en væsentlig baggrund for at ville kriminalisere sexkøberne. Ligeværd drejer sig både om kvinder og mænd. Prostitution cementerer stereotype forestillinger om både kvinders og mænds seksualitet: Kvinder skal underlægge sig mænds lyster og stå til deres rådighed, mens mænd er slaver af deres drifter og bare må have sex, når trangen melder sig - mænd vil dominere kvinder seksuelt. Prostitution vedligeholder forestillingen om, at der findes to modsatrettede kvindetyper, luderen og madonnaen, og at mænd er nødt til at have mulighed for at købe sex på grund af deres dyriske sexdrift. Er det virkelig en køns- og seksualitetsopfattelse, samfundet skal blive ved med at støtte?

SEXINDUSTRIENS OMFANG

*Antal kvinder i prostitution
pr. 1 mio. indbyggere:*

Land med forbud mod sexkøb
Sverige 220

Lande uden forbud
Norge 585
Danmark 1.111

Lande med fuld legalisering
Holland 1.687
Tyskland 4.854

Tallene er fra opgørelser i perioden 2000-2007

Prostitution og frie valg

Det er bredt anerkendt i Danmark, at alle skal have frihed til at handle, så længe handlingerne ikke skader andre. Det kunne lyde, som om et forbud mod sexkøb er i modstrid med den antagelse, for skal man ikke have ret til at købe sex, uden at andre blander sig? De, der er på sikker afstand af prostitutionen, skades jo ikke ved en tilfældig mands besøg på et tilfældigt bordel.

Et af de største kriminalitetsproblemer i det 21. århundrede er handel med mennesker, fordi den globale sexindustri hele tiden

kræver nye vareforsyninger. Kvinder og børn fra verdens fattigdomsområder udgør 80 pct. af alle handlede mennesker og handles til et liv som sexslaver⁴. I tilfælde, hvor de ved, at de skal prostituere sig, ender det også ofte med, at de udsættes for forskellige former for tvang og vold. Menneskehandlere tjener primært penge på at mætte efterspørgslen i sexindustrien. Hvis der var færre sexkøbere, ville der være langt mindre menneskehandel i Danmark.

Hverken udenlandske eller danske kvinder vælger mellem velbetalte, prestigefyldte job og et liv i prostitution. Kvinder går ind i og bliver ved med prostitution, fordi de har brug for sexkøbernes penge. En del vil gerne holde op, men kan ikke se, hvordan det skal kunne lade sig gøre - nogle, fordi de skal forsørge børn, andre, fordi de mangler uddannelse, andre igen, fordi de har været udsat for voksenalder svigt og misbrug, er fra et fattigere sted på kloden eller skylder sexindustrien penge⁵. Mange opdager først sent, at de har taget skade, for prostitution er en fremadskridende, ødelæggende proces, hvor skaderne er de samme, uanset hvordan man er startet i prostitution og hvilken grund man har haft til at gøre det.

Prostitutionstilhængere påstår bl.a., at mange kvinder i prostitution frit udlever deres seksualitet. Det er

en illusion. Forskellige kvinder sælger forskellig slags sex i forskellige fysiske rammer, men det er ikke deres personlige seksuelle præferencer, der bestemmer hvilken slags sex og til hvem; det bestemmer sexkøbernes seksuelle lyster og købekraft. Den lille gruppe danske kvinder, der fremhæver, at de har truffet et frit valg om at prostituere sig, får enorm mediedækning og prioritet, selv om de repræsenterer en absolut minoritet, mens de mange kvinder, som har lidt skade i prostitution, stort set er usynlige i offentligheden. Ved at hylde ideen om det frie valgs ukrænkelighed ses der helt bort fra, at sexkøbet i en del tilfælde kan påføre et andet menneske lidelse. Fremstillingen af prostitution som en handling, alle frit kan vælge til eller fra, er set i det lys i bedste fald naiv, i værste fald kynisk.

Prostitution og arbejdsmarked

I sexbrevkasser gøres vi opmærksomme på, at seksuelle problemer løses ved at skabe gensidighed, lyst og fri vilje hos begge parter, mens ca. 6.000 kvinder skal stille op til det modsatte i den danske sexindustri. De har ikke nødvendigvis drømt om at være i prostitution eller har særlige seksuelle evner. Det er ofte uuddannede hvide, sorte og brune fattige kvinder, der ender i

LOVGIVNING⁶

Det er lovligt at sælge sex i Danmark, men prostitution regnes ikke for et lovligt erhverv med dertilhørende rettigheder. Som momsregistreret selvstændig erhvervsdrivende må penge tjent i prostitution være ens hovedindtægt. Hvis man tjener mere end 50.000 kr., skal der betales moms. Driftsomkostninger, der sikrer indtjeningen, kan trækkes fra i skat.

Det er ikke lovligt at købe sex af personer under 18 år. Man må ikke tjene på andres prostitution eller tilskynde andre til prostitution. Det er derfor forbudt at drive bordel, mens man lovligt kan udleje lejligheder og værelser til prostituerede, så længe man ikke tjener på selve prostitutionen. Hotelværelser må ikke lejes ud til prostitution.

Menneskehandel er forbudt.

sexindustrien; prostitution har en kraftig kønsmæssig, etnisk og social slagside. Der er ikke tale om karriere- og kompetenceudvikling i prostitution, men om nedslidning, vold, depression, sociale problemer, økonomisk nød og kriminalitet.

Tilhængere af prostitution påstår, at brancheorganisationer, a-kasser, bordellicenser og sundhedstjek af kvinder vil løse problemerne i sexindustrien. Det lyder besnærende. I Holland, hvor man har legaliseret prostitution, er de psykiske belastninger for kvinder i prostitution steget efter legaliseringen⁸. Regulering af sexindustrien kan altså øge skadevirkningerne for kvinderne frem for at mindske dem, som prostitutionstilhængerne påstår. Regulering af de ydre rammer for prostitution dæmper ikke op for den psykiske og fysiske nedbrydning, som kvinder i prostitution gennemlever. Hvor på arbejdsmarkedet ville man acceptere det?

Konsekvenserne af en legalisering af sexindustrien er, at alfonser omdefineres til forretningsfolk og mafiaer og andre kriminelle til legale aktieinvestorer i bordelbedrifter, at kvinder kan anvises til prostitution i det lokale bordel via arbejdsformidlinger, at der bliver flere bordeller⁸; samtidig forsvinder kvindehandlen ikke. Når prostitution normaliseres og accepteres som et reelt jobalternativ for

uuddannede kvinder, så vokser markedet. Det vil betyde, at endnu flere kvinder, både landets egne og udenlandske, skal ind i sexindustrien, og at flere mænd skal motiveres til at blive sexkøbere. Væksten i markedet sker gennem en særdeles aggressiv markedsføring af prostitution. Amsterdams bordelvinduer med udstillede næsten nøgne kvinder er et eksempel på dette. Hollænderne har i øvrigt været nødt til at lukke en del af prostitutionsmarkedet ned i Amsterdam.

Prostitution og menneskeret

Sex er ikke en menneskeret, og ingen menneskers helbred og muligheder i samfundet bør underordnes andres seksuelle behov. Prostitutionstilhængere fastholder alligevel, at retten til at bestemme over egen krop er så ukrænkelig, at sexkøbende mænd skal have lov at bruge denne ret uanset konsekvenserne for andre. Og samfundet støtter mænds ret til sexkøb ved sit fravær af love, der begrænser efterspørgslen efter prostitution. Handicappede kan eksempelvis ifølge gældende lov få offentligt ansatte til at skaffe prostituerede, selv om staten ser prostitution som et socialt problem. Handicappedes ret til sex bruges tit som begrundelse for, at samfundet skal blive ved med

at tillade sexkøb, og handicappede mænd tages som gidsler ved at gøre dem alle til potentielle sexkøbere. Det siges ligeledes, at usikre, kontaktsvage mænd også har ret til sex, og derfor skal vi have en sexindustri. Men den største del af sexkøberne, 71 pct., er jo helt almindelige, velfungerende mænd, og mange lever i parforhold. Skal vi opretholde en systematisk udnyttelse af kvinder i sexindustrien for deres skyld?

Prostitution og voldtægt

De fleste voldtægter er kontaktvoldtægter, hvor gerningsmand og offer kender hinanden. Antallet af voldtægter er ikke faldet, i takt med at prostitutionen er øget i Danmark. Og kvinder i prostitution er oftere udsat for voldtægt end andre, hvilket indikerer, at synet på disse kvinder og deres sårbarhed under selve prostitutionen gør det legitimt for sexkøbere at voldtage. Men det er meget vanskeligt for en prostitueret at føre en voldtægtssag, for hvor slutter den betalte seksuelle handling, og hvor begynder voldtægten? Prostituerede har her en langt ringere retssikkerhed end andre. Tanken om prostitution som voldtægtsbekæmpende er i øvrigt usympatisk: Prostituerede kvinders nød er i orden, hvis den sikrer ikkeprostituerede kvinder

mod voldtægt. Samfundet burde i stedet fokusere på, hvorfor nogle mænd voldtager kvinder, og stoppe dem.

Prostitution og socialpolitik

Det er alfa og omega, at et forbud mod sexkøb indføres sammen med en række sociale tiltag. Kvinder skal tilbydes reelle alternativer til prostitution, og sexkøbere skal have mulighed for rådgivning.

Danske kvinder i prostitution bør tilbydes:

- a) regionale exitprogrammer med social, juridisk, psykologisk, arbejdsmarkeds- og uddannelsesrådgivning.
- b) mulighed for revalidering.
- c) frit lejde for angivelse af sorte penge, så skattegæld ikke sender kvinder tilbage i sexindustrien.
- d) økonomisk rådgivning og gældsafviklingsordninger, da kvinderne tit har gæld til alfonser og andre kriminelle.

Udenlandske kvinder i prostitution bør tilbydes:

- a) fuld opholdstilladelse i Danmark, hvis de har været udsat for kvindehandel, for bl.a. at hindre, at de handles igen. I dag fængsles og deporteres handlede kvinder ofte; de bliver altså behandlet som kriminelle, selv om de er ofre for alvorlig kriminalitet.
- b) samme rehabilitering som tilbydes danske kvinder, der vil ud af prostitution.

Samarbejdet mellem danske organisationer og projekter i kvindernes hjemlande bør udbygges og sikres økonomisk. Og staten bør støtte programmer i kvindernes hjemlande, der giver kvinder uddannelse og arbejde, så sexindustriens mulighed for at udnytte fattige kvinder svækkes.

Nogle mener, at fuld opholdstiladelse vil føre til øget indvandring. Det tror vi ikke på. Rædslerne ved at være sexslave er så store, at det er usandsynligt, at fattige udenlandske kvinder vil udsætte sig for kvindehandel for *måske* at opnå permanent ophold i Danmark. Handlede kvinder vælger heller ikke nødvendigvis at blive her i landet; de vil ofte gerne hjem til deres familier.

Efter et forbud vil mænd, der før har købt sex, stå over for en helt ny virkelighed; det, der før var en lovlig handling, er nu kriminelt. De skal ændre syn på sig selv, på seksualitet og på kvinder. Sexkøbere, der har udviklet afhængighed af prostitution, skal derfor tilbydes individuel og telefonisk rådgivning⁹.

Prostitution og efterforskning

Når et forbud indføres, skal politi og retsvæsen uddannes til at anvende loven i praksis, og hver politikreds bør have en specialuddannet enhed, der beskæftiger sig med vold mod kvinder, herunder prostitution og kvindehandel. Det vil øge politiets og retsvæsenets opmærksomhed, styrke efterforskningsindsatsen i sexindustrien og føre til flere beviser og domfældelser i eksempelvis sager om kvindehandel. Desuden bør der indføres et totalforbud mod alle former for annoncering af seksuelle ydelser.

Prostitution og forbud

I 2008 indfører Norge et forbud mod sexkøb. Sverige indførte et forbud i 1999. Det førte bl.a. til argumenter om, at nu var der kun voldelige sexkøbere tilbage. Det viser 1) at vold er en normal del af sexindustrien og 2) at voldelige sexkøbere har været der hele tiden. Men skal staten kynisk opretholde en stor sexindustri, så voldelige sexkøbere ikke er i overtal og kvinderne kan få lidt afveksling mellem overgrebene, i stedet for at sikre, at kvinder slet ikke udsættes for prostitution? Og hvor går grænsen mellem en voldelig og en ikkevoldelig

sexkøber egentlig; er man f.eks. ikkevoldelig, hvis man har betalt for at slå og pine en kvinde?

Svenske og danske medier har også skrevet om, at et forbud vil gøre sexindustrien mere skjult. Prostitution i Danmark formidles primært fra bordeller, escortbureauer, hoteller og barer. Kun ca. 20 pct. af prostitutionen sker fra gaden¹⁰. *Ca. 80 pct. af prostitutionen i Danmark foregår altså allerede skjult.* Samtidig skal man huske, at prostitution aldrig bliver mere skjult, end at sexkøberne kan finde frem til den, og kan de det, kan politiet også.

I dag kan kriminelle netværk stort set risikofrit handle med kvinder i Danmark. Med et forbud vil det blive langt vanskeligere, og de fleste menneskehandlere vil fortrække til lande med en lempeligere lovgivning. De svenske erfaringer med et forbud viser:

- 1) sexindustrien bliver mindre,
- 2) kvindehandelen stagnerer og
- 3) færre mænd køber sex.

Svenske mænds holdninger til prostitution er også ændret; mere end 80 pct. af den svenske befolkning støtter sexkøbsloven. Et forbud har en kriminalitetsmindskende, en holdningsbearbejdende og en forebyggende effekt.

Et forbud i Danmark vil betyde

- 1) mindre kvindehandel,
- 2) at færre kvinder ender i prostitution,

3) færre sexkøbere¹¹ og

4) at der kan udvikles en seksualpolitik, der bygger på gensidighed og respekt, så både mænds og kvinders seksualitet frigøres fra fastlåste krav og opfattelser.

Et forbud mod sexkøb vil sammen med en målrettet socialpolitisk og efterforskningsmæssig indsats være med til at gøre de fælles normer om frihed og ligestilling, som det danske samfund formelt bygger på, til virkelighed. Og det vil placere ansvaret hos den største gruppe i prostitution: de 14 pct. danske mænd, der køber sex.

KILDER

- 1: Et andet liv – regeringens forslag til en helhedsorienteret indsats på prostitutionsområdet, Socialministeriet, 2005, s. 4-5.
- 2: Lautrup, Claus; Det skal ikke bare være en krop mod krop oplevelse, VFC Socialt udsatte, 2005, s. 22.
- 3: ibid.
- 4: U.S. State Department; Trafficking in persons report, 2004, s. 7.
- 5: Rasmussen, Nell; Prostitution i Danmark, Servicestyrelsen, 2007, s.123-124.
- 6: Retsinformation, straffeloven m.fl., www.retsinfo.dk.
- 7: Daalder, A.L.; Prostitution in the Netherlands since the lifting of the brothel ban, BJU, 2007, s. 15.
- 8: Sullivan, Mary; What happens when prostitution becomes work? An update on legalisation of prostitution in Australia, 2005, s. 3. Coalition Against Trafficking in Women.
- 9: Redegørelse om prostitution i Danmark. Oplæg til en handlingsplan på prostitutionsområdet, VFC Socialt udsatte, 2004, s. 109.
- 10: Prostitutionens omfang og former, Servicestyrelsen 2007.
- 11: Ekberg, Gunilla; The Swedish law that prohibits the purchase of sexual services i Violence against women vol. 10. nr. 10. aug. 2004.
- 12: Engstrøm, Annika; Starkt stöd för skärpt sexlag i Svenska Dagbladet 7. feb. 2001.

8. MARTS-INITIATIVET BESTÅR AF

Danmarks Socialdemokratiske Ungdom, Dansk Kvindesamfund, Demos, Enbedslistens Kvindeudvalg, feministisk forum, Gefion, Hope Now, Kvinder i Musik, Kvindernes Internationale Liga for Fred og Frihed, Kvinder i Sort, Kvinderådet, Kvindelige Kunstneres Samfund, Kvindernes U-landsudvalg, Landsorganisation af Kvindekrisecentre, Reden, Reden Stop Kvindehandel, Selskab for Ligestilling, SF's Ligestillingsudvalg, SFUKøbenhavn, SUF's Kvindegruppe, Soroptimist International i Danmark, Progressive Centre for Women Equalization Studies and Research, Zonta

Er sex en menneskeret?

Er sexkøb en privatsag?

Er prostitution et frit valg?

Er prostitution et job som alle andre?